

Päätoimittajien yhdistys

LAUSUNTO / HE 32/2025 vp

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Yhdistys kiittää mahdollisuudesta ja lausuu seuraavista asioista.

Muutos: Hallituksen esityksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto arvioisi mediamarkkinoilla tapahtuvien

yrityskauppojen vaikutuksia ”tiedotusvälineiden moniarvoisuuteen ja toimitukselliseen riippumattomuuteen”. Arviointi tehtäisiin niiden mediamarkkinoilla tapahtuvien yrityskauppojen osalta, jotka ylittävät kilpailulain mukaisen yrityskauppojen ilmoituskynnyksen. (Osapuolten yhteenlaskettu Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää 100 miljoonaa euroa ja vähintään kahden yrityskaupan osapuolten Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää kummankin osalta 10 miljoonaa euroa.)

Kanta: On olennaista hahmottaa, että konsolidoitumista ja mittakaavaetuja tuovat yrityskaupat ovat yleisesti ottaen median toimintaedellytyksiä ja siten riippumatonta journalismia edistävä asia.

Tämä havainto esiintyy perusteluosiossa, mutta median elinvoimaisuuden edistämisen tulisi sisältyä

LVV:n arviointikriteereihin. PTY kiinnittää myös huomiota mediayhtiöiden hallinnollisen taakan kasvuun, joka ehdotetuista toimenpiteistä seuraisi. Lisäksi ratkaisun määräaika tulisi laskea Ruotsin

tasolle eli 30 päivään, kuten PTY jo valmistelun aikana ehdotti.

Muutos: LVV saisi tehtäväksi perustaa median omistussuhteita koskevan kansallisen tietokannan ja kerätä tietoja valtion (ja muiden julkisyhteisöjen) mainosmenoista. (Koskisi mm. valtion virastoja, yrityksiä

joissa valtiolla määräävä asema, kuntia ja hyvinvointialueita.) Tässä tunnistetaan velvoitteen vaatimat resurssit.

Kanta: Suomessa julkisyhteisöjen mainosresurssien kanavointia tiettyihin medioihin ei ole syytä pitää riskinä sananvapaudelle. Julkiselle mainostamiselle on yleisesti ottaen loogiset perusteet eikä

piilotettua tukea ole syytä epäillä. Seurannan tarve on näin ollen kyseenalainen. Jos seurantaa kuitenkin edellytetään, se on toteutettava tavalla, jossa LVV saa julkisyhteisöltä tiedon mainosmenoista joko suoraan tai hankintatietovarannon kautta. Medialle ei saa asettaa raportointivelvollisuuksia tähän liittyen. On myös harkittava Tanskan valitsemaa mallia, jossa uusia velvoitteita ei säädetä vaan ministeriö tarvittaessa ohjeistaa asiasta.

Muutos: Ehdotetaan myös lisäystä lakiin sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä ja oikeudenkäymiskaareen. Asia koskee todistamisesta kieltäytymistä, jos pyrkimyksenä on murtaa

lähdesuoja (pl. ns. ylitörkeissä rikoksissa). Esityksen mukaan EU:n asetuksessa tämä suojattu henkilöpiiri on jonkin verran laajempi kuin kansallisessa lainsäädännössä (”ammattillisessa tai

läheisessä suhteessa”), mutta yhteneväinen suomalaisen oikeuskäytännön kanssa. Siksi esityksessä

lisättäisiin vain informatiivinen viittaus asetukseen.

Kanta: On hyvä, että lähdesuojan kiertämistä vaikeutetaan. Toimituksissa lähdesuojan piirissä oleva tieto voi nykyisin tavoittaa useita ei-toimituksellisia henkilöitä, kuten esim. tietoturvavastaavan. Jatkovalmistelussa olisi hyvä selvittää, kannattaisiko asetuksen muotoilut tuoda myös kansalliseen lainsäädäntöön.